

Lokaltid

1. januar 1895 måtte egersunderne stille klokka fram 40 minutter. Foto: Per Einar Lædre

Lokaltid, eller rettere **lokal middelsoltid**, kom i alminnelig bruk først på 1800-tallet. Den ble som hovedregel satt slik at klokka var tolv når solen sto høyest på himmelen. Slik også i Egersund. Konsekvensen av dette var at tidsangivelsen var ulik for steder som lå på ulike lengdegrader. For eksempel står sola i sør over Egersund 20 tidsminutter etter at den står i sør over Oslo¹⁾. Fram mot 1850 var dette ikke noe problem, men etter hvert som kommunikasjonene bedret seg økte behovet for et felles tidssystem for hele verden.

Etter en lengre prosess ble det i 1884 derfor besluttet å innføre et system der Jorden ble delt i meridiansoner à 1 time = 15° bredde, dvs. i 24 tidssoner, og der lokaltiden for sentralmeridianen skulle være felles for hele sonen. Som 0-meridian ble valgt meridianen gjennom The Royal Observatory, Greenwich, i London.

I Norge ble dette systemet innført med lov i 1895. I følge loven skulle den 15. lengdegrad²⁾ øst for Greenwich være bestemmende for normaltiden i landet.

Fram til da hadde den lokale tid - med dagens tidssystem - vært 12:20³⁾ mens den i Kristiania hadde vært 12:40 når den i Greenwich var 12:00. Ett unntak herfra var tidssystemet som ble brukt på [Egersund Telegrafstasjon](#). Alle telegrafstasjonene opererte nemlig med felles tid. Fram til 1866 var det Københavns tid som ble brukt, etter det ble Kristianas lokaltid brukt.

Nyordningen betydde at egersunderne måtte stille klokkene sine 40 minutter fram. Jærbanen justerte også sin rutetabell slik at avgangs- og ankomsttidene ble flyttet 40 minutter fram⁴⁾. En klokke som imidlertid ikke ble stilt, var [Soluret på kirkens sørvegg](#).⁵⁾

1)

Antall tidsminutter er avhengig av nøyaktig hvor en befinner seg på de to stedene.

2)

Den 15. lengdegrad går rett øst for Bodø sentrum.

3)

Den var omtrent det samme i Bergen og Stavanger som begge ligger litt vest for Egersund.

4)

Togene kom og gikk altså ved samme solposisjon, men på andre klokkeslett enn før innføring av normaltid.

5)

Kilder: <http://lokalhistoriewiki.no/index.php/Normaltid> (Hentet 02.04.2014); <http://snl.no/tidssoner> (Hentet 02.04.2014); http://en.wikipedia.org/wiki/Prime_meridian_%28Greenwich%29 (Hentet 02.04.2014); Dalane Tidende 22.12.1894

 Egersund byhistoriske leksikon
<https://dalanefolkemuseum.no/leksikon/>
PDF produsert 15.04.2026 01:42.
Artikkelen kan brukes fritt mot kreditering.

Produsert med støtte fra:
Dalane Folkemuseum
Museumsveien 20, 4373 Egersund
<https://dalanefolkemuseum.no>